[redacted]

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

[redacted]

MLZS

TER BESLISSING

Directoraat Generaal Langdurige Zorg
Directie Langdurige Zorg
Afdeling 3

Opgesteld door

[redacted]

Datum
9 juni 2022

Kenmerk
3381598-1028970

Uw kenmerk

Zaaknummer
1028970

Bijlage(n)
1.Kamerbrief
2.Bijlage bij kamerbrief: juridisch kader

nota

Verzoek Tweede Kamer: juridische verkenning Wlz-aanvraag door familieleden

1. Aanleiding

Op 6 april jl. heeft de Kamer in de procedurevergadering waarin de "Verzamelwet Wlz"[1] werd besproken, verzocht om hen te informeren over de opzet van de verkenning van het juridisch kader dat bij het aanvragen van een Wlz-indicatie van belang is en aan te geven hoe en wanneer het resultaat van deze verkenning met de Kamer wordt gedeeld.

Naar aanleiding van de eerdere nota met procedurevoorstel van d.d. 26 april jl. (Bijlage 1) heeft op 1 juni jl. op uw verzoek intern overleg plaatsgevonden om het onderhavige voorstel om te starten met de voorbereiding van een wetsvoorstel toe te lichten. U heeft tijdens dit overleg aangegeven dat u de Kamer wil informeren over uw voornemen om met een wetstraject te starten, en dat u het daarbij van belang vindt het reguliere wetsproces te doorlopen. De brief aan de Tweede Kamer treft u hierbij aan.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd bijgaande brief aan de Kamer te ondertekenen. Hiermee voldoet u aan het verzoek van de Kamer om hen te informeren.

3. Kernpunten

- Een aantal veldpartijen, waaronder Alzheimer Nederland, ActiZ, LOC en VGN, hebben enige tijd geleden aandacht gevraagd voor het feit dat een familielid geen aanvraag mag doen voor een indicatiebesluit als bedoeld in de Wet langdurige zorg (Wlz) en dat dit in de praktijk volgens hen knelpunten met zich meebrengt. Partijen wijzen erop dat indien de Wlz-aanvraag wordt gecombineerd met een aanvraag/verzoek voor de Wet zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten (Wzd), het wel mogelijk is dat een familielid de aanvraag doet.
- De betrokken organisaties stellen daarom voor in de Wlz op te nemen dat een familielid voortaan ook een Wlz-aanvraag mag doen als die niet gecombineerd wordt met een Wzd-aanvraag.
- Het verzoek van partijen om de Wlz op dit punt zodanig aan te passen dat ook familieleden de aanvraag mogen ondertekenen, heeft ertoe geleid dat

[1] Wetsvoorstel 35 943 tot wijziging van de Wet langdurige zorg in verband met diverse onderwerpen op het gebied van langdurige zorg

er in de afgelopen maanden een juridische verkenning heeft plaatsgevonden en dat er diverse overleggen plaatsgevonden met de hierboven genoemde veldpartijen, het Ministerie van J&V, het CIZ en een tweetal rechters hebben plaatsgevonden. Naast het signaal van veldpartijen, geven de rechters aan dat verzoeken tot wettelijke vertegenwoordiging met regelmaat worden afgewezen was voor de gesproken rechters herkenbaar. Ingevolge het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap dienen landen maatregelen te nemen om in geval van wilsonbekwaamheid, de rechten, wil en voorkeuren van een persoon te respecteren. Deze maatregelen en waarborgen dienen proportioneel te zijn. Volgens de rechters betekent dit, dat het aanstellen van een wettelijke vertegenwoordiger bij voorkeur pas in beeld komt, als een minder ingrijpende voorziening niet haalbaar blijkt.

- In de brief aan de Tweede Kamer geeft u aan dat de signalen van veldpartijen, het CIZ en de rechters voor u aanleiding zijn om te starten met een wetstraject. U schrijft daarbij dat u hecht aan het doorlopen van de reguliere wetsprocedure, omdat een wijziging van de Wlz op dit punt raakt aan het zelfbeschikkingsrecht.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek
De fracties van de VVD en CDA hebben bij gelegenheid van de Verzamelwet Wlz (nota na verslag) vragen gesteld. In de beantwoording is aangegeven dat u op de hoogte bent van de ervaren knelpunten en dat u bezig bent met een verkenning van het juridisch kader. U heeft aangegeven dat u na deze verkenning zult beoordelen of een aanpassing van de Wlz noodzakelijk is.

De vaste Kamercommissie VWS heeft inmiddels besloten de Verzamelwet te agenderen voor plenaire behandeling. Op de lange termijnagenda van de Kamer staat de behandeling van de Verzamelwet voorlopig gepland in week 26.
Het is te verwachten dat tijdens deze plenaire behandeling de Kamer vragen zal stellen of wellicht zelfs een motie of amendement zal indienen met de strekking dit onderwerp te regelen in de Wlz. We zullen dit meenemen in de voorbereiding van het debat waarbij, zoals met u op 1 juni jl. besproken, de lijn zal zijn dat gestart zal worden met een wetsvoorstel maar dat het daarbij van belang is het reguliere wetgevingsproces te doorlopen (inclusief internetconsultatie, advies van de Raad van State en toetsen).

Daarnaast ligt het verzoek van de Kamer een brief te sturen over de opzet van de verkenning van het juridisch kader dat bij het aanvragen van een Wlz-indicatie van belang is en wordt tevens verzocht aan te geven hoe en wanneer het resultaat van deze verkenning met de Kamer wordt gedeeld. Met bijgaande brief voldoet u aan dit verzoek.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie
Diverse brancheorganisaties, cliëntenorganisaties en zorgaanbieders hebben bij de Kamer om aandacht voor dit onderwerp gevraagd en de verwachting is dat zij dit zullen blijven doen. Gezien het standpunt van deze veldpartijen is het de inschatting dat er maatschappelijk draagvlak is voor het aanpassen van de Wlz zodat ook familieleden de aanvraag mogen ondertekenen.

c. Financiële en personele gevolgen
N.v.t.

d. Juridische aspecten haalbaarheid
Uit de juridische verkenning blijkt dat er juridisch gezien mogelijkheden zijn voor de wilsonbekwame cliënt om zich te laten vertegenwoordigen, en dat de toegang tot de Wlz geborgd is. Desondanks zijn de signalen om dit te regelen zo sterk, dat ingezet kan worden op een wetswijziging. Daarbij is van belang dat het reguliere wetgevingsproces wordt doorlopen, omdat we inbreuk maken op het zelfbeschikkingsrecht van cliënten als we wettelijk regelen dat een ander namens de cliënt een Wlz-indicatie aanvragen. Bij de uitwerking van het wetsvoorstel moet het zelfbeschikkingsrecht goed worden meegewogen en bezien worden of er waarborgen voor de cliënt moeten worden ingebouwd.

We gaan met de uitwerking van het wetsvoorstel aan de slag. Daarbij geldt dat we aan het wetsvoorstel werken als hiervoor tijd beschikbaar is bij alle betrokkenen (naast de prioriteiten van met name de uitvoering van het regeerakkoord, zoals eerder aan de bewindspersonen voorgelegd).

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)
Er heeft afstemming plaatsgevonden met WJZ, PZo, pPGB, CIZ, op ambtelijk niveau met het ministerie van J&V en een tweetal rechters.
Daarnaast is gesproken met een aantal veldpartijen, waaronder Alzheimer Nederland, ActiZ, Ieder(in), LOC en VGN.

f. Gevolgen administratieve lasten
Niet van toepassing.

g. Toezeggingen
In uw brief van 19 april jl. aan de Tweede Kamer (bijlage 2) heeft u toegezegd de Kamer over de verkenning te informeren.

h. Fraudetoets
In het onderhavige voorstel is geen sprake van een mogelijkheid tot financiële fraude.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
n.v.t.